

72. Christen Johnsen

Christen Johnsen er født 1751 i Solbjerg i Løve herred og døbt 7-2-1751 i Solbjerg Kirke.

Hans forældre er fæstebonde Joen Frandsen i Solbjerg og Marie Pedersdatter.

Da Christen Johnsen er 14 år gammel, dør hans fader.

27-1-1776 fæster Christen Johnsen en fæstegård i Solbjerg på 10 tdr 2 skp 3 fdr 21/16 alb hartkorn. Gården ejes af baron Christian Friderich von Knuth til Skafteløv. Gården har tidligere været fæstet af Peder Jensen, som nu er fraflyttet.

Fæstebrevet er meget detaljeret, men desværre har musene spist det øverste af fæsteprotokollen, så det er ikke muligt at læse det i sin fulde ordlyd.

Christen Johnsen skal årligt betale 1 Rdr af hver tønde hartkorn, svarende til 10 Rdr 3 mr. Han skal desuden enten levere småredsel in natura bestående af 1 lam, 1 gås, 2 høns og 20 æg, hvis det forlanges ellers 1 Rdr.

I hoveripenge betales ligeledes 10 Rdr 3 mk eller i mangel heraf forrettes hoveri til Skafteløvgård, Hammerupgård eller Solbjerggård. Desuden køres 2 københavnsrejser, når herremanden forlanger det.

Sammen med gården hører besætning og inventar, som tilhører herremanden, og som der derfor optages en omhyggelig fortegnelse over.

I denne fortegnelse nævnes besætningen, som består af 10 heste og en ko. Af redskaber nævnes 2 vogne, en plov og en harve.

I stuen nævnes et egebord med bænke, hvoraf den ene er en gåsebænk. Det var den tids form for at holde burhøns. Desuden et egeskab, en egekiste og et rødmalet fyrreskab.

I køkkenet findes en stor jerngryde, samt udstyr til kærning af smør, fremstilling af ost og brygning af øl.

En måned senere bliver han 23-2-1776 trolovet med Anna Christophersdatter Krag. Hun er døbt 27-2-1746 i Solbjerg og er datter af fæstebonde Christopher Christensen Krag og Bodil Jensdatter.

Christen Johnsen og Anna Krag får 4 børn. Den ældste er Maren født 1777, vores ane Frands døbt 24-5-1779, Jens født 1782 og til sidst Karen døbt 9-8-1789.

13-1-1784 sælges Solbjerg by til Kgl. landmåler Hans Hermann Bidstrup. Dette betyder store ændringer i Christen Johnsens liv.

15-4-1785 fritages Christen Johnsen for stavnsbåndet, idet der er overflødig mandskab (til soldatertjeneste).

21-1-1786 ophæves fæsteforholdet med virkning fra 1-5-1786 imod, at Christen Johnsen aflevere gården med dens besætning og det inventar, som er tilstede ved det afholdte syn. Dette indbefatter blandt andet 19 tdr byg, 15 tdr havre 15 tdr vikker og 4 tdr rug til føde og sædekorn. Desuden 8 heste og et føl, samt en tyr, 3 køer og 2 stude.

Baggrunden for, at Christen Johnsen så let slipper ud af stavnsbånd og fæste, skyldes, at Hans Herman Bidstrup har planer om at oprette Solbjerggård som sædegård og derfor ønsker at lægge 3 bøndergårde og degnebolet ind under Solbjerggård.

Bønderne klager i 1785 til kronprinsen. Hans Herman Bidstrup anfører, at det især er 3-4 velhavende gårdmænd i byen, der modarbejder ham. De dårligst stillede havde selv bedt om udskiftning af byen, "men ikke snarere røres byhornet, og den riges brændevinsflaske åbnes, som godtgørelse, og den fattige erindres om de mange tjenester, som han har oppebåret, og de mange, han i eftertiden kan vente af den rige, førend hint er glemt. Når jeg kommer for at anvise eller på ny tildele hver mand sin lod, tør den fattige ikke sige eet ord. Hin taler i hele byens navn: Vi vil udage vor gødning, pløje og så på de jorde, vi selv har delt mellem os."

Samtidig beskylder Bidstrup borgmesteren i Slagelse, der også er herredsfoged i Løve herred, Antony Smith for at animere bønderne til opsætsighed.

Hans Hermann Bidstrup har derfor set sin fordel i at slippe af med Christen Johnsen, idet der så blev en gård fri.

To dage senere, 23-1-1786 fæster Christen Johnsen Ormeslev Kro og betaler 150 Rdr i indfæstning. Hvor han har disse penge fra vides ikke, men han er måske en af de velhavende gårdmænd i Solbjerg.

Kroen bestod af 10 fag stue og våningshus "med der i indrettede værelser, som alt er udi ny og god stand på tømmer og tag, med døre, vinduer, lotter og videre, med skorsten, gårdsrum, haveplads" Til kroen hørte den såkaldte Vårby jord og eng på 4 skp 1 fdk $2\frac{1}{6}$ alb.

Han måtte ikke selv brygge øl eller brænde brændevin, men skulle købe sine drikkevarer i nærmeste købstad og måtte ikke holde kro for sognets bønder. Han skulle give 36 Rdr i årlig fæsteafgift. Herremanden på Tårnholm Chr. Eggers, som ejede kroen, ville i øvrigt i den kommende sommer ved kroens vestende opbygge 8-9 fag stald, lade og fæhus. Desuden ville han sætte en bageovn op ved skorstenen i bryggerset i stuehuset.

Det er en god forretning for Christen Johnsen, at skifte fra fæstebonde til kromand, og i løbet af de næste 14 år køber han 5 stykker jord på Vårby Mark med et samlet hartkorn på 5 tdr 1 skp 1 fdk $2\frac{1}{3}$ alb. Han køber i alt jord for 627 Rdr.

Han låner også penge ud, blandt andet til mølleren i Lundforlund.

5-3-1796 nedlægges kroen, idet den nye ejer af Tårnholm ikke ønsker at opretholde kroen, da det er for stor en fristelse for hans fæstebønder. Man kommer uvilkårligt til at tænke på Jeppe på Bjerget.

Christen Johnsen bor dog stadig på kroen ved folketællingen i 1801.

Christen Johnsen dør i begyndelsen af april 1803 og begravnes 8-4-1803 på Vemmelev Kirkegård. Han blev kun 52 år gammel, men hans liv var mere omskiftene end mange andres på den tid.

Enken Anna Christophersdatter Krag hensidder efter bevilling af 27-4-1798 i uskiftet bo. Hun sælger 18-9-1808 jorden på Vårby mark og gården Birkemosegård til sønnen Frans Christensen for 1200 Rdr. Det fremgår af brandtaxationen 1808, at det er en anseelig 4 længet gård, hvis bygninger vurderes til 1750 Rdr. Birkemosegård må være bygget 1801-1808.

Anna Christophersdatter Krag dør 13-12-1816 og begravnes 20-12-1816 på Vemmelev Kirkegård. Hun blev 70 år gammel.

Skiftet efter hende afholdes 21-12-1816. Hendes ejendele vurderes til 86 Rdr og består udover hendes tøj, af en himmelseng med sengetøj, en fyrekiste og en spinderok, samt lidt køkkentøj. Det største aktiv i boet er et pantebrev på 900 Rdr fra sønnen Frans Christensen. Denne erklærer, at dette ubeskåret skal tilfalde de to søstre, da han har overtaget gården. Han påtager sig også at betale begravelsen og skiftets omkostninger.

Moderens ejendele har arvingerne delt imellem sig i enighed.

